

EL LLENGUATGE

La funció de triar (II)

De fet, tots els textos destinats a l'estampa, encara que siguin d'autors que coneixen bé la llengua i l'escriuen impecablement, haurien d'ésser prèviament revisats, perquè un lapsus, una badada, el pot tenir tothom, i és al corrector que toca de salvar-lo. Acabem de llegir, justament, un llibre de prosa admirable, de gran bellesa literària, d'estil i de llenguatge perfectes, però en què apareixen, tanmateix, formes com «destroçar», «carbace-ra» i «quilòmetre», en lloc de *destrossar*, *carbassera* i *quilòmetre*. No costa gaire d'imaginar —no fem, doncs, sinó una suposició— que el gran —i merescut— prestigi intel·lectual de l'autor va induir els editors a creure que era superflu sotmetre aquest llibre a la revisió d'un corrector. Si és que realment és així, l'autor no els ho deu haver pas agràit. Revisar prèviament el text d'un literat prestigiós és una pràctica corrent a tot arreu i si el resultat d'aquesta revisió es redueix a l'esmena de dos o tres errors ortogràfics no es considera pas que s'hagi fet una feina inútil. I, d'altra banda, si l'única esmena que exigeix un text és el canvi d'un parell de signes gràfics per uns altres de so equivalent d'acord amb les normes ortogràfiques, l'autor pot tenir la certesa que la funció de triar entre les diverses formes de llenguatge concurrents per a l'expressió d'una mateixa idea —per exemple, *quelcom* o *alguna cosa*— l'haurà exercida ell i no el corrector. Ara, si l'autor és capaç d'escriure, en un text català, una forma com «algo», mal pot queixar-se de la decisió del corrector, a qui de fet ha traspassat, havent-hi renunciat ell, la seva facultat de triar.

Però triar amb encert exigeix bona informació. I la informació, avui encara tan estesa, segons la qual «algo» s'ha de traduir o substituir sempre, necessàriament, per *quelcom*, és errònia. Cal saber, en primer lloc, que hi ha d'altres solucions equivalents, i en segon lloc, que en certs casos *quelcom*, malgrat que en el parlar vivent conegui encara un ús residual, resultarà artificios i detonant. Si sap això, es pot dir que l'autor triarà lliurement i amb encert. El que acabem de dir no enclou cap menyspreu pels vells pastors pirinencs que encara fan servir aquest mot espontàniament: sentint-los-el, ens emocionem com el primer. Però cal pensar abans en els lectors, pels quals hom desitja de fer-se llegir amb fluïdesa.

Albert Jané